

Verslag Dialoogbijeenkomst Ruimte voor de Zorgprofessional 27 maart 2019

Betaalbaarheid van de zorg en ruimte voor de zorgprofessional

Woensdag 27 maart waren zo'n 50 mensen uit de zorg bij de SER op bezoek voor de dialoogbijeenkomst over ruimte voor de zorgprofessional. Met verpleegkundigen, verzorgenden, logopedisten, met een huisarts, coassistent, oncoloog, sociotherapeut, wijkcoach, met mensen uit ambulancezorg, woonbegeleiding, ouderenzorg, maatschappelijk werk, thuiszorg, gehandicaptenzorg.

De leden van de Commissie Sociale Zekerheid en Gezondheidszorg van de SER en het secretariaat van de SER namen deel aan en ondersteunden de bijeenkomst.

De bijeenkomst werd georganiseerd in het kader van de verkenning over de betaalbaarheid van de zorg die de SER op verzoek van minister De Jonge van VWS uitvoert. De SER is eind vorig jaar gestart met de verkenning en de SER heeft ruimte voor de zorgprofessional als een van de centrale thema's voor de verkenning benoemd.

Opening van de bijeenkomst

SER-voorzitter Mariëtte Hamer opende de bijeenkomst met een woord van welkom en dank voor alle deelnemers. Zij noemde het terecht dat zij als experts uit de zorg aan het begin van het SER-traject worden gevraagd om hun opvattingen te geven over dit belangrijke onderwerp. De SER heeft veel ervaring met het bij elkaar brengen van mensen uit verschillende delen van de samenleving. Mensen met verschillende en soms tegengestelde belangen, maar wel met de opdracht om in een onderling gesprek, met respect voor elkaar, te praten over mogelijke oplossingen waar iedereen achter kan staan.

Romke van der Veen, kroonlid van de SER en voorzitter van de commissie die de bijeenkomst organiseerde, ging kort in op de vragen die het kabinet aan de SER heeft voorgelegd, en op de relatie tussen betaalbaarheid van de zorg en ruimte voor de professional. De SER spreekt van tijd tot tijd over de zorg, en ook over de betaalbaarheid daarvan. Het blijkt een moeilijke materie, waar veel kanten aan zitten, en iedereen wel wat van vindt. Daarom is het ook belangrijk om nu samen aan tafel te zitten en te spreken met de mensen die de zorg op de werkvloer een gezicht geven. Hun inbreng is nodig om tot een rapport te komen waar iedereen achter kan staan.

Drie persoonlijke verhalen

Drie vertegenwoordigers gaven namens de SER-commissie daarna kort hun persoonlijke kijk op het onderwerp.

Kroonlid van de SER Steven van Eijck vond de regeldruk van groot belang. Hij pleitte ervoor dat de zorg zelf het voortouw neemt op dit onderwerp en zelf een convenant zou moeten opstellen om de regeldruk te verminderen en zo de professionals in de zorg meer ruimte te bieden.

Werkgeverslid Hans Helgers, bestuursvoorzitter van stichting De Opbouw (een landelijke stichting, gericht op het verlenen van zorg aan ouderen, verstandelijk gehandicapten en

jeugd), illustreerde het belang van ruimte en vertrouwen met een aantal voorbeelden uit zijn praktijk. Voorbeelden waarin de inspectie geen ruimte en vertrouwen gaf voor het handelen van zorgprofessionals. Hij vertelde dat gebrek aan ruimte en vertrouwen de kwaliteit van de zorg en de motivatie van de medewerkers aantast.

Zina Louter werkt bij Amerpoort (Amerpoort ondersteunt 2450 mensen met een verstandelijke beperking in de provincies Utrecht, Flevoland en in 't Gooi) en zij pleitte er vanuit het perspectief van de zorgprofessional voor dat je als zorgprofessional vooral ook ruimte moest nemen. Je moet niet alleen volgens de regels en het systeem werken, maar vooral ook je gevoel en gezond verstand volgen, en kennis en ervaring van je collega's gebruiken.

In dialoog over ruimte voor de zorgprofessional

Hierna gingen de deelnemers volgens de methode van waarderend onderzoek in dialoog met elkaar.

In twee gesprekrondes werd gesproken over vragen als wat ruimte in je werk voor jou betekent, wat zijn goede en slechte ervaringen uit je dagelijkse werk, hoe ziet jouw ideale situatie van je werk in de toekomst er uit, wat er nodig is om in die ideale situatie te komen, en wie wat zou kunnen doen om daar te komen.

De gesprekken leverden heel veel levendige praktijkverhalen op, met veel passie voor het werk in de zorg! De gesprekken gaven goed zicht op wat volgens zorgprofessionals zelf 'ruimte' betekent voor het dagelijks werk in uiteenlopende branches in de zorg.

Bij ruimte noemden de deelnemers veel uiteenlopende zaken, maar drie dingen sprongen er uit. Ruimte betekent vooral eigen regie, vrij zijn om je werk uit te oefenen, je op eigen initiatief kunnen ontplooien en kunnen innoveren. Ook vertrouwen in de professionals is voor velen belangrijk, net als tijd voor je patiënten en tijd voor je collega's.

'Ruimte is dat als de cliënt vraagt of ik vandaag wel tijd heb om samen een kop thee te drinken, ik meteen ja kan zeggen'.

Wensen en kansen voor meer ruimte

Ook bij wensen en kansen was er een zeer diverse opbrengst, maar ook daar sprongen er een paar dingen uit.

Wensen hadden de deelnemers onder andere voor meer ruimte voor onderlinge reflectie, een hoger salaris, een betere balans tussen werk en privé (en dan met name bij diensten buiten dagtijden), meer samenwerking tussen de verschillende disciplines binnen zorgorganisaties en tussen organisaties binnen de zorg. Breed gedeeld was een gevoel van weinig maatschappelijk waardering voor het werk en een laag salaris, de hoge werkdruk die nog wordt versterkt door het hoge personeelsverloop, de verplichting om veel zaken te moeten registreren en te verantwoorden, wat ten koste gaat van tijd voor de patiënt, en de gebrekkige samenwerking binnen de zorg zelf en ook met organisaties buiten de zorg

Kansen zagen de deelnemers vooral in zaken als meer tijd voor de patiënt, minder marktwerking en een betere beloning. Maar vooral riepen de zorgprofessionals om minder controledruk, minder regeldrift en minder administratieve lasten.

Wat levert meer ruimte voor de zorgprofessional op?

Over de vraag of meer ruimte voor de zorgprofessional bijdraagt aan meer efficiënte en doelmatige zorg was bijna iedereen het eens. Dat gold ook voor de vraag of een zorgprofessional met ruimte betere zorg biedt, en de vraag of een zorgprofessional met ruimte meer werkplezier heeft.

Over de vraag of meer ruimte voor de zorgprofessional bijdraagt aan een betere betaalbaarheid van de zorg waren de aanwezigen echter verdeeld. Volgens de helft kan meer ruimte voor de zorgprofessional bijdragen aan een betere betaalbaarheid van de zorg, volgens de anderen helft niet. Betaalbaarheid van de zorg was niet iets waar velen in het dagelijkse werk mee bezig waren, behalve dan binnen de organisatie in de vorm van verspilling van voedsel of van ongebruikte medicijnen die werden weggegooid. Ook als het gaat om inzet van technologische vernieuwingen hadden de zorgprofessionals verschillende beelden. Was het voor de één een oplossing voor problemen rond ruimte en regeldruk, bijvoorbeeld door processen efficiënter te organiseren en de professional te ontlasten, voor de ander was het een hinder, wanneer nieuwe en ingewikkelde applicaties over de organisatie werden uitgestort of ICT-toepassingen die niet goed werken. In sommige gevallen wordt nog met de fax gewerkt.

Afsluiting van de bijeenkomst

Romke van der Veen en Mariëtte Hamer sloten de bijeenkomst af met het ophalen van bevindingen van de tafels en met een dankwoord voor alle inbreng.

Vervolg van de bijeenkomst

De SER-commissie heeft met de opbrengst van de dialoogtafels, met zo'n 150 kaarten van de deelnemers met kansen en wensen, en enkele tientallen tekeningen, het nodige aan huiswerk meegekregen.

De deelnemers van de bijeenkomst zullen op de hoogte worden gehouden van hoe het verder gaat met de verkenning.